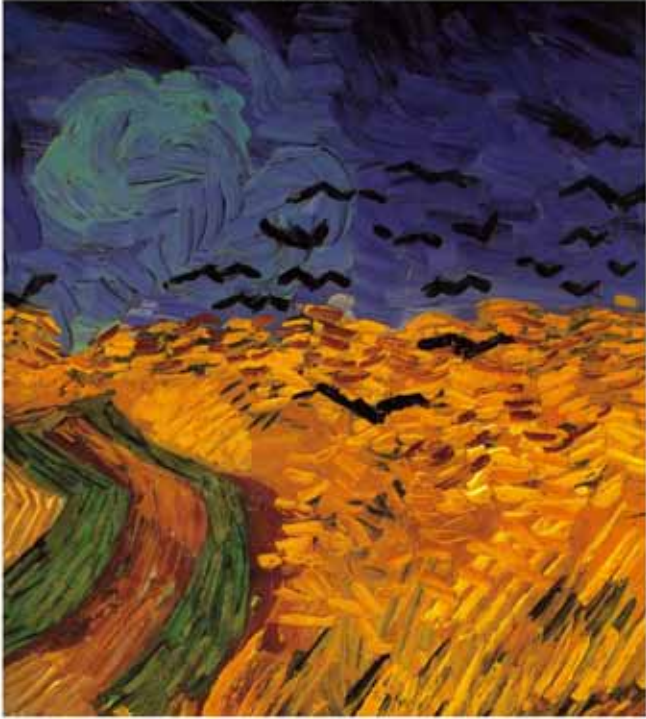

MARGUERITE DURAS

BİR YAZ AKŞAMI
ON BUÇUKTA

♥
CAN

ROMAN

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN
MUHTEREM ANIT

Marguerite Duras
BİR YAZ AKŞAMI
ON BUÇUKTA

Can Yayınları: 1638
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 668

Dix heures et demie du soir en été, Marguerite Duras
© Editions Gallimard, 1960
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2006
Bu eserin Türkçe yayın hakları Onk Ajans Ltd. Şti.
aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: Haziran 2007

Yayına Hazırlayan: Ayça Sezen

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Hayriye Kaymaz
Düzelti: Fulya Tükel

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Şefik Matbaası

ISBN 978-975-07-0799-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
<http://www.canyayinlari.com>
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Marguerite Duras
BİR YAZ AKŞAMI
ON BUÇUKTA

ROMAN

Fransızca aslından çeviren
MUHTEREM ANIT

CAN YAYINLARI

**MARGUERITE DURAS'IN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI**

- YAZMAK / *deneme*
TARQUINIA'NIN KÜÇÜK ATLARI / *roman*
SOMUT YAŞAM / *deneme*
SEVGİLİ / *roman*
PASİFİK'E KARŞI BİR BENT / *roman*
MODERATO CANTABILE / *roman*
MAVİ GÖZLER SİYAH SAÇLAR / *roman*
KONSOLOS YARDIMCISI / *roman*
KUZEY ÇİNLİ SEVGİLİ / *roman*
İNGİLİZ SEVGİLİ / *roman*
HİROŞİMA SEVGİLİM / *senaryo*
CEBELİTARİK DENİZCİSİ / *roman*
BİR KIŞ GÜNÜ ÖĞLEDEN SONRA / *roman*
BAY ANDESMAŞ'IN İKİNDİSİ / *roman*
BAHÇE / *roman*

Marguerite Duras, 1914'te Çinhindi'nde doğdu. Çocukluğu ve ilk gençliğinin büyük bölümünü Çinhindi'nde geçirdikten sonra, Paris'e giderek Sorbonne Üniversitesi'nde hukuk ve siyaset bilimi öğrenimi gördü. 10 yıl süreyle Fransız Komünist Partisi'nin üyesi oldu. 1942'de yazarlığa başladı. İlk başarısını, üçüncü romanı *Pasifik'e Karşı Bir Bent* (1950) ile kazandı. Gene ilgiyle karşılanan *Cebelitarık Denizcisi* (1952) ve *Moderato Cantabile* (1958), diyalogların daha çok önem kazandığı, daha lirik yapıtlardı. Alain Resnais'nin ünlü filmi *Hiroşima Sevgilim*'in özgün senaryosunu da kaleme alan Duras, *India Song* (Hindistan Şarkısı) adlı oyununu 1975'te senaryolaştırdı ve filmin yönetmenliğini de kendisi üstlendi. Sonraki yıllarda olay örgüsünün, anlatının ve geleneksel edebiyatın öteki öğelerinin önemini yitirdiği, daha soyut bir üslubu benimsedi. Fransız bir genç kızın kendisinden 12 yaş büyük bir Çinliyle yaşadığı aşkı anlatan yarı özyaşamöyküsel romanı *Sevgili*'nin (1984) öyküsünü daha sonra *Kuzey Çinli Sevgili* (1991) adlı romanında yeniden ele aldı. Beyazperdeye de uyarlanan *Sevgili* adlı romanıyla Goncourt Ödülü'ne değer görülen Duras, 1996'da Paris'te öldü.

I

“Paestra, adı bu. Rodrigo Paestra.”

“Rodrigo Paestra.”

“Evet. Öldürdüğü de Perez. Toni Perez.”

“Toni Perez.”

Meydandan, yağmur altında iki polis geçiyor.

“Perez’i saat kaçta öldürmüş?”

Adam, akşamüstü saat kaçta, bunu tam olarak bilmiyor. Rodrigo Paestra, Perez’le birlikte karısını da öldürmüş. İki kurban, iki saat önce bir garajda, Perez’in garajında bulunmuş.

Kahvede şimdiden ortalık kararmış. Dipte, ıslak barın üzerinde mumlar yakılmış ve mumların sarı ışıkları, biten günün uçuk mavisine karışıyor. Sağanak, başladığı gibi, birdenbire kesiliyor.

“Rodrigo Paestra’nın karısı kaç yaşlarında?” diye soruyor Maria.

“Çok genç. On dokuzunda.”

Maria, yazık gibilerden yüzünü buruşturuyor.

“Bir kadeh daha manzanilla istiyorum,” diyor.

Adam, ona içki ısmarlıyor. Kendisi de manzanilla içiyor.

“Onu hâlâ neden yakalayamadıklarını merak ediyorum,” diye sürdürüyor konuşmasını, “kent öyle küçük ki.”

“Kenti polislerden daha iyi tanır. Rodrigo yamandır.”

Bar kalabalık. Rodrigo Paestra cinayetinden konuşuluyor. Perez tamam da, genç kadın için bir şey diyemiyorlar. Daha çocuk sayılacak yaşta. Maria manzanilla kadehini başına dikeyyor. Adam şaşkın şaşkın ona bakıyor.

“Her zaman böyle mi içersiniz?”

“Duruma göre,” diyor kadın, “aşağı yukarı, evet, hemen hemen her zaman böyle.”

“Tek başına mı?”

“Şu anda, öyle.”

Kahve doğrudan yola değil de, yoldan ayrı, iki tarafından kentin ana caddesine açılan dört köşe bir geçide bakıyor. Geçit, üzerinden atlayan ya da polislerin geçişini ve bir anda bastırın sağanağı seyretmek için üzerine abanan çocukların ağırlığına dayanacak kadar sağlam ve yeterince geniş taşlarla çevrili. Çocukların arasında Maria'nın kızı Judith de var. Parmaklığa dirseklerini dayamış meydana bakıyor, başı kımıldıyor yalnız, bakınıyor.

Akşam saat altı-yedi suları.

Sağanak yeniden bastırıyor ve meydan boşalıyor. Meydanın ortasındaki bodur palmiye ağaçları rüzgârda eğiliyor. Aralarında kalan çiçekler ezilmiş. Judith geliyor, annesine sokuluyor. Ama korkusu geçmiş. Şimşekler öylesine birbiri ardı sıra çakıyor ki, gökyüzünün gürültüsü sürüp gidiyor. Arada metalik çınlamalarla bölünen, ama sağanak durmaya yüz tuttuğunda pesleşen bir uğultu bu. Geçide sessizlik çöküyor. Judith annesinin yanından ayrılıp yağmuru daha yakından seyretmeye gidiyor. Ve yağmurun oynaşan çizgiler oluşturduğu meydanı.

“Bütün gece sürer bu,” diyor müşteri.

Sağanak, birden kesiliyor. Adam bardan uzaklaşıyor ve damlara değeecekmiş gibi alçalan, yer yer kurşuni lekelerle çevrili koyu mavi gökyüzünü gösteriyor.

Maria daha içmek istiyor. Adam bir şey demeden manzanillaları ısmarlıyor. Kendisi de içecek.

“Tatil için İspanya’ya gelmeyi kocam istedi. Ben başka bir yeri yeğlerdim.”

“Nereyi örneğın?”

“Pek düşünmedim. Her yer olur. İspanya da olur. Söylediklerime aldırmayın. Aslında, bu yaz İspanya’da olmak bayağı hoşuma gidiyor.”

Adam manzanilla kadehini alıyor, kadına uzatıyor. Garsona hesabı ödüyor.

“Beşe doğru gelmiştiniz değil mi?” diye soruyor. “Meydanda duran küçük siyah Rover’daydınız galiba?”

“Evet,” diyor Maria.

“Ortalık çok aydınlıktı,” diye ekliyor adam. “O sırada yağmur yağmıyordu. Küçük, siyah Rover’ın içinde dört kişiydiniz. Arabayı kocanız kullanıyordu. Siz de onun yanında mıydınız? Öyleydi, değil mi? Arkada, şurdaki küçük kız oturuyordu.” Parmakıyla kızı işaret ediyor. “Bir de kadın vardı.”

“Evet. Öğleden sonra saat üç sıralarında fırtınaya yakalandık, kırlardaydık, küçük kızım korkuyordu. İşte bu yüzden, bu gece Madrid’e varmaktansa, durup geceyi burada geçirmeye karar verdik.”

Adam konuşurken, bir yandan da meydanı, yağmurun kesilmesiyle yeniden ortaya çıkan polisleri gözden geçiriyor, kulağı gökyüzünün uğultusu arasında, her köşe başından yükselen düdük seslerinde.

“Arkadaşım da korkuyordu fırtınadan,” diye ekliyor Maria.

Kentin ana caddesinin sonlarında gün batıyor. Otel orada. Vakit sanıldığı kadar geç değil gene de. Fırtınanın dağıtıp hızlandırdığı saatler, gökyüzünün koyuluğunda kızıla dönüşerek yeniden biçimleniyor.

“Nerdeler?” diye soruyor adam.

“Principal Oteli’nde. Gidip bulmalıyım onları.”

“Bakın hatırlıyorum. Bir adam, kocanız, siyah Rover’den inmeden oradaki delikanlılara kentte kaç tane otel olduğunu sordu. Sonra Principal Oteli’ne doğru gittiniz.”

“Boş oda kalmamıştı, haliyle. Otel çoktan dolmuştu.”

Batan güneş yeniden bulutlarla örtülüyor. Yeni bir fırtına başlamak üzere. Öğle sonrasının bu okyanusu andıran koyu mavi karanlığı, kentin üzerinde ağır ağır ilerliyor. Karanlık doğudan geliyor. Ürkütücü renginin görülmesi için yeterince ışık var henüz. Hâlâ balkonun kenarında olmalı. Caddenin sonunda, orada. Gözlerin mavi, diyor Pierre, bu kez de gökyüzünden olmalı.

“Henüz dönemem. Baksanıza, fırtına kopmak üzere.”

Bu kez, Judith annesinin yanına dönmüyor. Meydanda, kaldırım kenarlarına biriken sulara yalınayak oynayan çocukları seyrediyor. Çocukların ayaklarının arasından killi bir su akıyor. Çevredeki toprak ve kentin taşlarıyla aynı kızılılıkta, koyu kırmızı renkte bir su bu. Tüm gençlik dışarıda, gökyüzünün sürekli uğultusu ve şimşeklerin altında, meydana toplanmış hepsi. Delikanlıların ıslıkla çaldığı tatlı ezgiler gök gürültüsünün uğultusunu bölüyor.

Sağanak başladı. Kentin üzerine bir okyanus boşalıyor. Meydan görünmüyor. Kapalı geçitlere

insanlar doluyor yeniden. Kahvede birbirlerini duymak için daha yüksek sesle konuşuyorlar. Arada bir bağıriyorlar. Rodrigo Paestra'yla Perez'in adları geçiyor.

“Rodrigo Paestra rahat bir soluk alır hiç olmazsa,” diyor adam.

Geçide sığınmış, sağanağın kesilmesini bekleyen polisleri gösteriyor.

“Evleneli altı ay oldu,” diye devam ediyor adam. “Onu Perez'le yakaladı. Başkası olsa, ne yapardı yani? Rodrigo, temize çıkacaktır.”

Maria gene içiyor. Yüzünü buruşturuyor. Alkolün kendisine tiksinti verdiği günün o saati geldi.

“Nerede o?” diye soruyor.

Adam ona doğru eğiliyor. Maria, onun saçlarındaki yoğun limon kokusunu duyuyor. Dudakları yumuşacık, güzel.

“Kentte bir damın üzerinde.”

Gülümsüyorlar. Adam geri çekiliyor. Omuz çukurunda, adamın sesindeki sıcaklığı duyuyor hâlâ.

“Boğulmuş mu?”

“Hayır.” Gülüyor adam. “Ben duyduklarımı söylüyorum. Bildiğim bir şey yok.”

Kahvenin arkasında cinayet üzerine öyle hararetli bir tartışma başlıyor ki, tüm öteki konuşmalar kesiliveriyor. Eğer Rodrigo Paestra'nın karısı, kendini Perez'in kollarına attıysa, bunda Perez'in ne suçu var? İnsan, böyle üstüne düşen bir kadına hayır diyebilir mi?

“Diyebilir mi?”

“Diyebilir mi?” diye soruyor Maria.

“Zor. Ama Rodrigo bunu düşünememiş olmalı.”

Perez'in bu akşam ardından ağlayan dostları

var. Annesi orada, belediyede, ölünün başında bekliyor. Ya Rodrigo Paestra'nın karısı? Onun cesedi de belediyede kuşkusuz. Ama o, buralı değildi. Bu yüzden, bu gece onun başında kimsecikler yok. Madridliydi, geçen sonbaharda evlenmek için gelmişti buraya.

Sağanak diniyor, sağanakla birlikte yağmurun şakırtısı da.

“Evlenince, kasabanın bütün erkeklerine heveslendi. Ne yapmalı? Öldürmeli mi?”

“Zor soru,” diyor Maria. Meydandaki bir yeri, kapalı geniş bir kapıyı gösteriyor.

“İşte orası,” diyor adam, “belediye orası.”

Bir arkadaşı giriyor kahveye, yeniden cinayetten konuşuyorlar.

Sağanağın kesilmesiyle, meydan yeniden çocuklarla doluyor. Kentin bittiği yer, caddenin sonu ve Principal Oteli'nin büyük beyaz binası zar zor seçiliyor. Maria, Judith'in de meydandaki çocukların arasında olduğunu görüyor. Judith dikkatle etrafına bakınıyor önce, ardından o da çamurlu kırmızı suyun içine giriyor. Adamın arkadaşı, Maria'ya bir kadeh manzanilla ikram ediyor. Maria kabul ediyor. Ne zamandan beri İspanya'da? Dokuz gündür, diyor Maria. İspanya'yı beğendi mi? Elbette. Daha önce de gelmişti zaten.

“Dönmem gerek,” diyor. “Bu fırtınada nereye gidilir ki?”

“Benim evime,” diyor adam.

Gülüyor. Maria da gülüyor, ama pek istekli değil.

“Bir manzanilla daha?”

Hayır, artık içmek istemiyor. Dizlerine kadar meydandaki kızıl çamura bulunan Judith'e sesleni-

yor gelmesi için.

“Bu gece tekrar gelecek misiniz?”

Bilmiyor, gelir belki.

Judith’le kaldırımdan otele doğru yürüyorlar. Kenti ahır ve saman kokusu sarmış. Gece güzel olacak, deniz kıyısında. Judith kaldırımın dibinden akan kırmızı suda yürüyor. Maria ses çıkarmıyor. Sokak başlarını tutmuş polislerle karşılaşıyorlar. Gece bastırmak üzere. Elektrik arızası sürüyor, daha da süreceğe benziyor. Birbirine bitişik damların üzerinde, görebilen için, batan güneşin ışıkları var henüz. Maria, Judith’i elinden tutuyor ve ona bir şeyler anlatıyor. Judith, her zamanki gibi onu dinlemiyor.

Oradalar, yemek salonunda karşılıklı oturmuşlar. Maria’yla Judith’e gülümsüyorlar.

“Seni bekledik,” diyor Pierre.

Sonra Judith’e bakıyor. Kız yolda yakalandıkları fırtınadan çok korkmuştu. Ağlamıştı. Gözlerinin çevresindeki kızarıklık hâlâ geçmemiş.

“Fırtına sürüyor,” diyor Pierre. “Kötü oldu. Akşama doğru Madrid’e varabilirdik.”

“Bunu tahmin etmeliydik,” diyor Maria. “Boş oda yok mu hâlâ, kimse yola çıkmaya cesaret etmedi mi?”

“Hiç yok. Çocuklar için bile.”

“Yarın sıcak çok daha azalacak,” diyor Claire. “Bu belli.”

Pierre, Judith’e orada kalacaklarına dair söz veriyor.

“Burada yemek yiyeceğiz,” diyor Claire küçük kıza, “senin gibi küçük kızların yatması için de koridorlara battaniye serecekler.”

Yemek salonunda hiç boş masa yok.

“Hepsi de Fransız,” diyor Claire.

Mum ışığında güzelliği daha da belirgin. Sevil-diği söylendi mi acaba? Gülümseyerek, gerçekleş-meyecek bir geceye hazır, orada duruyor. Ne dudak-ları, ne gözleri, ne bu gece dağınık olan saçları, ne de çok yakın bir mutluluk vaaadinin sevinciyle birbirin-den ayrı, açık, iki yana sarkıtığı elleri, bu geceden sonra artık, gelecekteki bu mutluluk vaaadinin sessiz gözleminden kurtulduklarını kanıtlamıyor.

Yağmur başlıyor. Yemek salonunun üstünü örten camekânda öyle bir gürültü koparıyor ki, müş-teriler yemeklerini bağırarak ısmarlıyorlar. Çocuk-lar ağlaşıyor. Judith de bir ara ağlayacak gibi oluyor-sa da ağlamıyor.

“Ne biçim yağmur bu,” diyor Claire. Sabırsızlık-la geriniyor. “Böyle yağmur olur mu, çılgın gibi, çılgın gibi bir yağmur, dinlesene Maria, baksana nasıl yağıyor.”

“Ne kadar korkmuştun, Claire.”

“Korkmuştum ya,” diye gündüzü anımsıyor Claire.

Otelin her yanında bir keşmekeş vardı. Artık yağmur yağmıyordu, ama fırtınanın yaklaştığı bel-liydi. Maria onlarla buluştuğunda otelin resepsiyonundaydılar. Yan yana durmuşlar, konuşuyorlardı. Maria, içi umutla dolu, durdu. Onlar Maria’yı gör-mediler. İşte o zaman Maria, birbirine yaklaşmış bedenlerinin arasında, bir utangaçlık içinde el ele tutuşmuş olduklarını fark etti. Daha erkendi. Akşam olmuş gibiydi, ama gökyüzünü karartan fırtınaydı. Claire’in gözlerinde korkunun izi kalmamıştı. Maria, gelirken meydana gördükleri kahveye gitmeye zaman var diye düşünmüştü.

Pierre’e bakmamak için, ikisi de manzanilla ve

şeri tepsileri taşıyan garsonlara bakıyorlar. Claire, yanlarından geçen bir garsondan manzanilla istiyor. Camekâna vuran yağmurun gürültüsü yüzünden bağırarak konuşmak gerekiyor. Sesler giderek daha da yükseliyor. Resepsiyonun kapısı açılıyor ikide birde. Sürekli birileri geliyor. Fırtına korkunç, çok geniş bir bölgeyi kapsıyor olmalı.

“Neredeydin, Maria?” diye soruyor Pierre.

“Bir kahvedeydim, şu Rodrigo Paestra’nın bir arkadaşıyla.”

Pierre, Maria’ya doğru eğiliyor.

“Eğer dayanabilirsen, bu akşam Madrid’e varabiliriz.”

Claire söyleneni duydu.

“Claire?” diye soruyor Maria.

“Bilmiyorum.”

İnler gibiydi sanki. Pierre’in elleri onunkilere doğru uzandı, sonra geri çekildi. Otomobilde, fırtınadan korktuğu sırada, doğan günün alacakaranlığında, Judith’in çılgınlıkları arasında, buğday tarlalarının üzerine asılı gökyüzünün gürlemesi sürerken o da aynı şeyi yapmak istemişti. Sararmıştı Claire, öyle ki, duyduğu korkudan çok yüzünün solgunluğu insanı şaşırtan.

“Bu tür rahatsızlıkları sen bilmezsin, Claire. Otel koridorlarında geçirilen uykusuz geceleri bilmezsin.”

“Yoo. Bunları kim bilmez ki?”

Daha birkaç saat önce Maria’nın görmeyen gözlerinin önünde, ellerini tutan Pierre’in ellerinin düşüyle bocalıyor. Yeniden mi sarardı? Pierre onun yeniden sarardığını fark etti mi?

“Bu gece burada kalacağız,” diyor Pierre. “Bir kerelik.”

MARGUERITE DURAS

BİR YAZ AKŞAMI ON BUÇUKTA

ROMAN

Marguerite Duras, geleneksel edebiyat öğelerinin önemini yitirdiği yapıtlar verdiği için olsa gerek, birçoklarınınca Yeni Roman akımıyla birlikte anıldı. Ama Duras romanları, oyunları ve senaryolarıyla her zaman Fransız edebiyatının en kendine özgü yazarlarından biri olarak kaldı. Yazarın okuru daha ilk satırlarıyla büyüleyen, alıp götürülen *Bir Yaz Akşamı On Buçukta* adlı bu unutulmaz romanı, insan yaşamı ve aşkın en dokunulmaz bölgelerine gözüpük bir biçimde giren bir yapıt. Bitmekte ve başlamakta olan aşkların, kesişen yazgıların, acı veren gerilimlerin yaşandığı kısa bir tatilin öyküsü. Büyüsünü yitiren bir birlikteliğin, bir aşk cinayetinin romanı. Yaz mevsimi, Akdeniz, uykusuz geceler, sıcak ve alkolün nerdeyse birer roman karakteri olarak yer aldığı *Bir Yaz Akşamı On Buçukta*, film izlercesine okunacak bir kitap.

KAPAK RESMİ: VINCENT VAN GOGH

ISBN 978-975-07-0799-5

9 789750 707995
<http://www.canyayinlan.com>